

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Zdeňka Kühna a Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **M. N.**, zast. Mgr. Petrem Kaustou, advokátem se sídlem Čs. legií 1719/5, Ostrava, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 1. 2015, čj. MSK 158982/2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 4. 2016, čj. 19 A 4/2015-89,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím Magistrátu města Havířov ze dne 3. 11. 2014, čj. OVV1/78349/2014-13, byl žalobce uznán vinným z přestupku podle § 125c odst. 1 písm. c) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon o silničním provozu“), kterého se dopustil tím, že porušil § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu, neboť „dne 28.9.2014 v době kolem 01:40 hod. v obci Albrechtice na ul. Hlavní poblíž nákupního střediska Coop řídil jízdní kolo ve stavu

vyklučujícím způsobilost k takové činnosti, který si přivodil požitím značného množství alkoholického nápoje, kdy kalibrovaným dechovým analyzátozem ALCO - SENSOR IV CM, splňujícím podmínky stanovené zvláštním právním předpisem, mu byla zjištěna hladina alkoholu v dechu ve výši 1,32 promile, po započtení tzv. nejistoty přepočtového faktoru ve výši 5% z naměřené hodnoty a 0,2 g/kg (tzv. odchylky měření) byla vyhodnocena jako hladina alkoholu v krvi obviněného nejméně ve výši 1,06 g/kg.“ Za tento přestupek mu byla uložena pokuta ve výši 25 000 Kč a povinnost uhradit náklady řízení spojené s projednáním přestupku. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí bylo rozhodnutím žalovaného ze dne 13. 1. 2015, čj. MSK 158982/2014, zamítnuto a napadené rozhodnutí bylo potvrzeno.

[2] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) zamítl.

[3] Podle krajského soudu bylo v souzené věci nesporné, že žalobce řídil jízdní kolo pod vlivem alkoholu, neboť sám žalobce uvedl, že požil alkohol a tento byl u něj prokazatelně zjištěn (dechovými zkouškami byla zjištěna hladina alkoholu v dechu 1,32 ‰ v 1.48 hod a 1,24 ‰ v 1.54 hod). Žalobní námitku, dle níž správní orgány měly vycházet z hodnoty zjištěné druhou dechovou zkouškou, shledal krajský soud nedůvodnou; druhým měřením má být verifikována hodnota zjištěná prvním měřením a pokud druhé měření splňuje požadované parametry (je provedeno nejdříve po uplynutí 5 minut od prvního měření a rozdíl výsledků není vyšší než 10 %), vychází se z prvního měření, které je bližší době řízení a lépe tak odráží skutečnou hladinu alkoholu v krvi v době jízdy. Krajský soud odmítl provést důkaz znaleckým posudkem za účelem stanovení hladiny alkoholu v krvi v době jízdy na kole, žalobce totiž měl v krvi alkohol po řízení kola, když byl zastaven hlídkou Policie ČR, a tím spíše i v čase bezprostředně předcházejícím.

[4] Krajský soud se neztotožnil ani s žalobní námitkou, podle které se žalobce nenacházel ve stavu vylučujícím způsobilost řídit jízdní kolo. Vyšel přitom z výsledku dechové zkoušky a také ze znaleckého posudku znalkyně RNDr. Marie Staňkové, Ph.D., která uvedla, že se žalobce v době jízdy na kole nacházel ve stavu lehkého stupně opilosti, což je pásmo 1,00 – 1,50 g/kg alkoholu v krvi, přičemž stav při koncentraci alkoholu v krvi od 0,8 g/kg je považován za neslučitelný pro bezpečné řízení motorového vozidla a rovněž pro bezpečnou jízdu na kole. Krajský soud uvedl, že cyklista je účastníkem provozu na pozemních komunikacích řídící nemotorové vozidlo, a odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2007, sp. zn. 5 Tdo 874/2007, podle kterého žádný, ani nadprůměrně disponovaný řidič, není schopen řídit motorové vozidlo, dosáhne-li hladina alkoholu v jeho krvi nejméně 1,00 g/kg, což neznamená, že měl-li řidič v době řízení vozidla v krvi menší množství alkoholu než jedno promile, byl způsobilý k řízení vozidla; každé ovlivnění alkoholem snižuje způsobilost řidiče k řízení motorového vozidla. Podle krajského soudu není z hlediska vlivu stavu lehkého stupně opilosti na postižení psychických, senzorických a motorických funkcí rozdíl mezi tím, zda se jedná o řidiče motorového vozidla nebo jízdního kola. Poté dospěl k závěru, že žalobce nebyl způsobilý bezpečně řídit jízdní kolo.

II. Kasační stížnost

pokračování

[5] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost co do obsahu opřenu o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

[6] Stěžovatel v kasační stížnosti setrval na svém tvrzení, dle něhož se nenacházel v takovém stavu ovlivnění alkoholem, aby nebyl způsobilý v daném úseku jet na kole. Podle stěžovatele správní orgány i krajský soud věc nesprávně posoudily, dospěly-li k závěru, že se nacházel ve stavu vylučujícím jeho způsobilost jízdní kolo řídit; na podporu tohoto tvrzení zopakoval již ve správním řízení a v řízení před krajským soudem uplatněné argumenty.

[7] Stěžovatel namítl, že se mu nedostalo přesvědčivé odpovědi na otázku, zda hladina alkoholu v krvi cyklisty 1 g/kg vylučuje jeho způsobilost k jízdě na kole a že má za to, že na cyklistu není možné z hlediska způsobilosti ovládat kolo klást takové nároky jako na řidiče vozidla.

[8] Ve vztahu ke znaleckým posudkům stěžovatel namítl, že soudní znalkyně RNDr. Marie Staňková, Ph.D. uvedla, že se stěžovatel nacházel ve stavu neslučitelném s bezpečnou jízdou na kole, je však sporné, zdali takový stav znamená, že byl zcela nezpůsobilý jízdy na kole. Podle stěžovatele nejsou tyto dva stavy totožné a znalkyně RNDr. Staňková, Ph.D. pro svůj závěr nepředložila žádný relevantní argument. Dále stěžovatel namítl, že krajský soud zcela účelově nepřihlédl k závěrům soudního znalce RNDr. Jana Kandrnála, CSc.; není možné znalecký posudek odmítnout proto, že se znalec vyjádřil i k něčemu, na co se soud neptal, důležitá je relevance takového vyjádření a ta nijak zpochybněna nebyla.

[9] Stěžovatel vyjádřil pochybnosti o správnosti měření, o tom, zda hladina alkoholu v jeho krvi nebyla v intencích závěrů znalce RNDr. Kandrnála, CSc. nižší. Podle stěžovatele existuje jednak pochybnost, jaká byla nejnižší hladina alkoholu v jeho krvi z důvodů dvou rozdílných měření, jednak zda byly naměřené hodnoty zjištěny správně. Nelze proto učinit nepochybný závěr, že hladina alkoholu v krvi byla nad 1,0 g/kg, v důsledku čehož je nezbytné věc hodnotit tak, že hladina alkoholu v krvi byla pod 1,0 g/kg nebo na této hranici a stěžovatel se tak jako cyklista nemohl dopustit přestupku podle § 125c odst. 1 písm. c) zákona o silničním provozu.

[10] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[11] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil a odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a na své vyjádření v soudním řízení.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud nenalezl žádné formální vady či překážky projednatelnosti kasační stížnosti, a proto přezkoumal jí napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu a v rámci kasační stížností uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí či jemu předcházející řízení netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.].

[13] Námitky, jimiž je zpochybňován závěr krajského soudu, podle kterého stěžovatel nebyl způsobilý bezpečně řídit jízdní kolo, stěžovatel v kasační stížnosti nerozvedl nad rámec námitek žalobních. Z judikatury Nejvyššího soudu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2010, sp. zn. 4 Tz 106/2009), kterou citoval i krajský soud v napadeném rozsudku, přitom plyne, že cyklista je účastníkem provozu na pozemních komunikacích řídícím nemotorové vozidlo. Jako takový musí dodržovat základní podmínky účasti provozu na pozemních komunikacích (§ 3 zákona o silničním provozu), povinnosti účastníka provozu na pozemních komunikacích (§ 4 zákona o silničním provozu) i specifické povinnosti cyklisty (§ 57 a § 58 zákona o silničním provozu). Podle § 3 odst. 1 věty první zákona o silničním provozu se provozu na pozemních komunikacích nesmí účastnit osoba, která by vzhledem k věku nebo ke sníženým tělesným nebo duševním schopnostem mohla ohrozit bezpečnost tohoto provozu. Nejvyšší soud přitom ve zmíněném rozsudku dospěl k závěru, podle něhož *„pokud cyklista požije alkohol, jehož hladina v krvi se pohybuje přes jedno promile, je jeho duševní schopnost snížena (v intencích ustanovení § 3 odst. 1 citovaného zákona) a není schopen bezpečné jízdy na kole. Stav ovlivnění alkoholem se promítá právě v neočekávaných situacích silničního provozu, kdy znemožňuje cyklistovi správnou a zejména včasnou reakci.“* V souzeném případě byla platnost tohoto závěru ve vztahu ke konkrétním skutkovým okolnostem případu ověřena i znaleckým posudkem RNDr. Staňkové, Ph.D., která uvedla, že *„se žalobce v době jízdy na jízdním kole nacházel ve stavu lehkého stupně opilsti s hladinou alkoholu v krvi v rozpětí 1,00 - 1,50 g/kg.“; „Dle soudně lékařského posuzování je stav při koncentraci alkoholu v krvi od 0,8 g/kg považován za neslučitelný pro bezpečné řízení motorového vozidla a rovněž pro bezpečnou jízdu na kole.“; „Žalobce M. N. byl ve stavu neslučitelném pro bezpečnou jízdu na kole.“* Nelze proto přisvědčit tvrzení stěžovatele, že byl způsobilý bezpečně řídit jízdní kolo. Stěžovateli se rovněž dostalo přesvědčivé odpovědi na otázku, zda hladina alkoholu v krvi cyklisty 1 g/kg vylučuje způsobilost k jízdě na kole.

[14] Okolnosti, za nichž k souzenému jednání stěžovatele došlo (stěžovatele chtěl na kole ujet pouze 500 m, a to v noci v místě s nulovým provozem), mohou být významné při určení výše sankce za protiprávní jednání. Na naplnění skutkové podstaty přestupku ovšem vliv nemají. Nejvyšší správní soud proto považuje závěr krajského soudu, který potvrdil závěr žalovaného, že se stěžovatel dopustil přestupku podle § 125c odst. 1 písm. c) zákona o silničním provozu porušením § 5 odst. 2 písm. b) téhož zákona, za správný.

[15] K tvrzení stěžovatele, podle kterého na cyklistu není možné z hlediska způsobilosti ovládat kolo klást takové nároky jako na (jiné) řidiče, Nejvyšší správní soud uvádí, že jsou-li řidičovy tělesné nebo duševní schopnosti sníženy v důsledku požití alkoholického nápoje, není z hlediska naplnění skutkové podstaty posuzovaného přestupku rozhodné, zda se jedná o cyklistu nebo o řidiče motorového vozidla. Krajský soud v napadeném rozsudku správně odkázal i na judikaturu Nejvyššího soudu, týkající se vyloučení způsobilosti řídit motorové vozidlo v důsledku použití alkoholického nápoje, a k níž navíc dodal, že *„je nerozhodné, zda se jedná o řidiče motorového vozidla nebo kola, neboť takováto osoba není schopna správných a včasných vjemů a pohotových reakcí na situace vznikající v dopravním provozu, jeho duševní schopnost je snížena“; „u řidiče nemotorového vozidla – jízdního kola jsou vyžadovány v zásadě stejné zrakové, příp. sluchové schopnosti jako u řidiče motorového vozidla. Nadto řízení jízdního kola vyžaduje schopnost udržet rovnováhu.“*

pokračování

S těmito závěry se Nejvyšší správní soud ztotožňuje a ničím nepodloženou (a v projednávané věci i znalecky vyvrácenou) stěžovatelovu domněnku, podle které je hranice alkoholu v krvi, po kterou lze ještě bezpečně ovládat jízdní kolo, vyšší než tatáž hranice pro bezpečné ovládání motorového vozidla, považuje za mylnou; k tomu srovnej též judikaturu zde citovanou v odstavci [13].

[16] Stěžovatel dále namítl, že stav neslučitelný s bezpečnou jízdou na kole a stav zcela neslučitelný s jízdou nejsou totožné. Skutková podstata přestupku podle § 125c odst. 1 písm. c) zákona o silničním provozu je však definována pouze stavem vylučujícím způsobilost řídit vozidlo (nebo jet na zvířeti), aniž by tento stav dále členila nebo podmiňovala bezpečností či schopností jízdy. Pro naplnění této skutkové podstaty proto postačuje, nacházel-li se stěžovatel ve stavu vylučujícím způsobilost řídit jízdní kolo.

[17] RNDr. Staňková, Ph.D. k závěru, že stěžovatel byl ve stavu neslučitelném s bezpečnou jízdou na kole, dospěla na základě jí krajským soudem poskytnutých podkladů (z nichž bylo mimo jiné zjištělné chování stěžovatele v době zastavení hlídkou Policie ČR i výsledky dechových zkoušek) a poznatků soudně lékařského posuzování. Závěr RNDr. Staňkové, Ph.D. má oporu v podkladových materiálech, pročež se nelze ztotožnit se stěžovatelovou námitkou, podle které soudní znalkyně svůj závěr nepředložila žádným relevantním argumentem.

[18] Nejvyšší správní soud přezkoumal i správnost důvodů, pro které krajský soud nepřihlédl ke znaleckému posudku RNDr. Kandrnála, CSc. Krajský soud v napadeném rozsudku uvedl, že znalec nedodržel zadání soudu a to i přesto, že byl na tuto skutečnost upozorněn. Nejvyšší správní soud ze znaleckého posudku RNDr. Kandrnála, CSc., založeného na č. l. 34 - 36 spisu krajského soudu, zjistil, že znalec skutečně nad rámec krajským soudem uloženého zadání posuzoval hladinu alkoholu v krvi stěžovatele, a to ačkoliv otázka, na níž měl podle usnesení krajského soudu ze dne 19. 6. 2015, čj. 19 A 4/2015-30, odpovědět zněla „*zda se žalobce v době dopravní nehody dne 28.9.2014 kolem 01:40 hod. s ohledem na zjištěnou hladinu alkoholu v krvi nacházel ve stavu vylučujícím způsobilost řídit bezpečně jízdní kolo či nikoli a z jakých důvodů.*“ Znalec tedy neměl ověřovat hladinu alkoholu v krvi naměřenou kalibrovaným dechovým analyzátozem. Měl vyjít z naměřených hodnot a pouze posoudit, zda takové hodnoty alkoholu v krvi vylučují stěžovatelovu způsobilost řídit jízdní kolo. Znalec sice ve znaleckém posudku uvedl závěr, podle kterého nelze vyloučit, že stěžovatel byl schopen bezpečně řídit jízdní kolo a nemusel se nacházet ve stavu vylučujícím tuto způsobilost, k tomuto závěru ale dospěl na základě jím vypočítané hladiny alkoholu v krvi stěžovatele, nikoliv na základě dechovým analyzátozem naměřených hodnot.

[19] V souzeném případě znalec RNDr. Kandrnál, CSc. nedodržel krajským soudem uložené zadání, čili neprovedl znalecký posudek řádně. Krajský soud následně znalce vyzval, aby znalecký posudek doplnil a v souladu s usnesením ze dne 19. 6. 2015, čj. 19 A 4/2015-30, odpověděl na zadanou otázku, přičemž měl vycházet ze zjištěné hladiny alkoholu v krvi. Na tuto výzvu reagoval znalec nesouhlasným přípisem z 29. 9. 2015 jednak odkazujícím na původní znalecký posudek, jednak hodnotícím vyjádření žalovaného jako „*zcela administrativní a tendenční s velkými chybami a nedostatky*“ a

konečně konstatujícím, že položená otázka způsobilosti řízení jízdního kola cyklistou náleží dle jeho názoru znalci z jiného oboru. Krajský soud poté usnesením ze dne 18. 11. 2015, čj. 19 A 4/2015-49, ustanovil novou znalkyni, RNDr. Marii Staňkovou, Ph.D.

[20] S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že krajský soud neučinil ze znaleckého posudku RNDr. Kandrnála, CSc. žádná skutková zjištění jednoduše proto, že tento znalecký posudek nebyl zpracován řádně, a to ani přes výzvu k jeho doplnění. Krajský soud proto znalecký posudek RNDr. Kandrnála, CSc. vyhodnotil jako důkaz nezpůsobilý být podkladem pro rozhodnutí v souzené věci neboť, jak výslovně uvedl, *„[ú]kolem znalce nebylo zjišťovat hladinu alkoholu v krvi žalobce, přesto tak znalec činil a zpochybňoval hladinu alkoholu zjištěnou dechovou zkouškou, vyjadřoval se rovněž k otázkám právním, což mu jako znalci nepřísluší, dále se vyjadřoval i k otázkám, které mu nebyly položeny a také k otázkám, které spadají do oboru metrologie, pro který znalec odbornost nemá“*. Za takto nastoleného stavu správně krajský soud zadal vypracování revizního znaleckého posudku. Námitka stěžovatele o účelovém nepřihlédnutí ke znaleckému posudku RNDr. Kandrnála, CSc. je proto nedůvodná.

[21] Při vypořádání námitek stěžovatele, podle nichž existuje pochybnost jednak o tom, jaká byla nejnižší hladina alkoholu v jeho krvi z důvodů dvou rozdílných měření, jednak o tom, zda byly naměřené hodnoty zjištěny správně, Nejvyšší správní soud v případě první námítky odkazuje na napadený rozsudek krajského soudu, jenž dospěl ke správnému závěru, dle něhož se odečet odchylky měření provádí od výsledku první dechové zkoušky, neboť ta je provedena nejbližše době řízení (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2011, čj. 2 As 56/2011-79). Druhým měřením je pak pouze verifikována první naměřená hodnota. Splňuje-li druhé měření určené podmínky, je vycházeno z prvního měření, bez ohledu na to, zda je jeho hodnota vyšší nebo nižší než hodnota druhého měření.

[22] Pochybnosti stěžovatele o správnosti naměřených hodnot nepovažuje Nejvyšší správní soud za důvodné. Dechová zkouška byla totiž provedena kalibrovaným dechovým analyzátozem a od naměřené hodnoty byla odečtena tzv. nejistota přepočtového faktoru ve výši 5% z naměřené hodnoty i odchylka měření; výsledek dechové zkoušky tak byl korigován ve prospěch stěžovatele. Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval, že ačkoliv je dechová zkouška zkouškou pouze orientační, výraz „*orientační*“ znamená, že zjištěná hladina alkoholu v krvi je sice zjištěna jen přibližně, nicméně tuto „*přibližnost*“ lze určit přesně (srov. např. rozsudky NSS ze dne 23. 9. 2011, čj. 2 As 56/2011-79, ze dne 16. 5. 2012, čj. 3 As 12/2012-21; v posledně citovaném rozsudku výslovně uvedl, že *„přítomnost alkoholu v krvi je možné prokázat na základě samotného orientačního vyšetření. V opačném případě by zákon v případě pozitivního výsledku dechové zkoušky nepochybně požadoval i následné provedení lékařského vyšetření za účelem potvrzení přítomnosti alkoholu v krvi řidiče.“*). Okrajověji rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 10. 5. 2016, čj. 2 As 146/2015-45, dospěl, při posuzování vztahu hierarchie mezi orientačním vyšetřením a lékařským vyšetřením, k závěru, podle kterého výsledek orientačního vyšetření, je-li spolehlivý a jednoznačný, ke zjištění obsahu alkoholu v krvi postačuje, a to aniž by bylo třeba provádět odborné lékařské vyšetření. Nehledě k tomu stěžovateli byly naměřené hodnoty známy od provedení měření hlídkou Policie ČR; v žalobě stěžovatel nevznášel námitku proti naměřeným hodnotám a ani kasační námitku

pokračování

nepodložil žádnou argumentací, již by ozřejmil, proč považuje naměřené hodnoty za nesprávné.

[23] Žádná z námitek stěžovatelem v kasační stížnosti uplatněných nebyla shledána z důvodů shora vyložených opodstatněnou. Nejvyšší správní soud připouští, že uložená sankce může se stěžovateli jevit vzhledem k okolnostem případu přespříliš tvrdá; její snížení však v projednávané věci v úvahu nepřichází, neboť jde o pokutu uloženou ve výši odpovídající minimu zákonné sazby. Zákon přitom nedovoluje ani správním orgánům ani soudu, aby v rámci projednávání přestupku uložily nižší než zákonem předpokládanou sankci; obdoba institutu uložení sankce pod hranicí trestní sazby či institutu upuštění od potrestání známá trestnímu právu je přestupkovému právu cizí. „Moderovat“ výši pokuty cestou překvalifikace bezpochyby prokázaného přestupkového jednání stěžovatele na přestupek trestný mírněji zákon nedovoluje; navíc by taková zákonem zapovězená překvalifikace vytvářela podhoubí nebezpečného precedenčního působení.

IV. Závěr a náklady řízení

[24] Pro uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[25] Vzhledem k tomu, že stěžovatel neměl ve věci úspěch a žalovanému nevznikly náklady nad rámec jeho úřední činnosti, nemají účastníci podle § 60 odst. 1, ve spojení s § 120, s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. srpna 2016

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu